

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvyaē kiṣkindhākāṇḍē

॥ ṣaṣṭhaḥ sargaḥ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ ṣaṣṭhaḥ sargaḥ ॥

sugrīvēṇa śrīrāmasamakṣē sītābhūṣaṇānām samānayanam
śrīrāmasya śōkarōṣamayam vacanam ca

punarēvābravīt prītō
rāghavam raghunandanam |
ayamākhyāti tē rāma
sacivō mantrisattamaḥ ॥ 4.6.1 ॥

hanumān yannimittam tvaṃ
nirjanaṃ vanamāgataḥ |
lakṣmaṇēna saha bhrātrā
vasataśca vanē tava ॥ 4.6.2 ॥

rakṣasāpahṛtā bhāryā
maithilī janakātmajā |
tvayā viyuktā rudatī
lakṣmaṇēna ca dhīmatā ॥ 4.6.3 ॥

antaram prēpsunā tēna
hatvā gṛdhram jaṭāyuṣam |

bhāryāviyōgajaṃ duḥkhaṃ
prāpitastēna rakṣasā || 4.6.4 ||

bhāryāviyōgajaṃ duḥkhaṃ
nacirāt tvaṃ vimōkṣyasē |
ahaṃ tāmānayisyāmi
naṣṭāṃ vēdaśrutīmiva || 4.6.5 ||

rasātalē vā vartantīm
vartantīm vā nabhastalē |
ahamānīya dāsyāmi
tava bhāryāmarindama || 4.6.6 ||

idaṃ tathyaṃ mama vaca -
stvamavēhi ca rāghava |
na śakyā sā jarayitu -
mapi sēndraiḥ surāsuraiḥ || 4.6.7 ||

tava bhāryā mahābāhō
bhakṣyaṃ viṣakṛtaṃ yathā |
tyaja śōkaṃ mahābāhō
tāṃ kāntāmānayaṃ tē || 4.6.8 ||

anumānāt tu jānāmi
maithilī sā na saṃśayaḥ |
hriyamāṇā mayā dṛṣṭā
rakṣasā raudrakarmaṇā || 4.6.9 ||

krōśantī rāmarāmēti
lakṣmaṇēti ca visvaram |

sphurantī rāvaṇasyāṅkē
pannagēndravadhūryathā || 4.6.10 ||

ātmanā pañcamaṇ māṇ hi
dṛṣṭvā śailatalē sthitam |
uttarīyaṇ tayā tyaktaṇ
śubhānyābharaṇāni ca || 4.6.11 ||

tānyasmābhirgrhītāni
nihatāni ca rāghava |
ānayaṣyāmyahaṇ tāni
pratyabhijñātumarhasi || 4.6.12 ||

tamabravīt tatō rāmaḥ
sugrīvaṇ priyavādinam |
ānayasva sakhē śīghraṇ
kimarthaṇ pravilambasē || 4.6.13 ||

ēvamuktastu sugrīvaḥ
śailasya gahanāṇ guhām |
pravivēśa tataḥ śīghraṇ
rāghavapriyakāmyayā || 4.6.14 ||

uttarīyaṇ grhītvā tu
sa tānyābharaṇāni ca |
idaṇ paśyēti rāmāya
darśayāmāsa vānaraḥ || 4.6.15 ||

tatō grhītvā vāsastu
śubhānyābharaṇāni ca |

abhavad bāṣpasamruddhō
nīhārēṇēva candramāḥ || 4.6.16 ||

sītāsnēhapravṛttēna
sa tu bāṣpēṇa dūṣitaḥ |
hā priyēti rudan dhairya -
mutsrjya nyapatat kṣitau || 4.6.17 ||

hṛdi kṛtvā sa bahuśa -
stamalaṅkāramuttamam |
niśāśvāsa bhṛśaṃ sarpō
bilastha iva rōṣitaḥ || 4.6.18 ||

avicchinnāśruvēgastu
saumitriṃ prēkṣya pārśvataḥ |
paridēvayituṃ dīnaṃ
rāmaḥ samupacakramē || 4.6.19 ||

paśya lakṣmaṇa vaidēhyā
santyaaktaṃ hriyamāṇayā |
uttariyamidaṃ bhūmau
śarīrād bhūṣaṇāni ca || 4.6.20 ||

śādvalinyāṃ dhruvaṃ bhūmyāṃ
sītayā hriyamāṇayā |
utsrṣṭaṃ bhūṣaṇamidam
tathā rūpaṃ hi dṛśyatē || 4.6.21 ||

ēvamuktastu rāmēṇa
lakṣmaṇō vākyamabravīt |

nāhaṃ jānāmi kēyūrē
nāhaṃ jānāmi kuṇḍalē || 4.6.22 ||

nūpurē tvabhijānāmi
nityaṃ pādābhivandanāt |
tatastu rāghavō vākyaṃ
sugrīvamidamabravīt || 4.6.23 ||

brūhi sugrīva kaṃ dēśaṃ
hriyantī lakṣitā tvayā |
rakṣasā raudrarūpēṇa
mama prāṇapriyā hṛtā || 4.6.24 ||

kva vā vasati tad rakṣō
mahad vyasanadaṃ mama |
yanimittamaḥ sarvān
nāśayisyāmi rākṣasān || 4.6.25 ||

haratā maithilīṃ yēna
māṃ ca rōṣayatā dhruvam |
ātmanō jīvitāntāya
mṛtyudvāramapāvṛtam || 4.6.26 ||

mama dayitatamā hṛtā vanād
rajanicarēṇa vimathya yēna sā |
kathaya mama ripuṃ tamadya vai
plavagapatē yamasannidhiṃ nayāmi || 4.6.27 ||

|| ityārṣē śrīmadrāmāyaṇē vālmikīyē ādikāvye
kiṣkindhākāṇḍē ṣaṣṭhaḥ sargaḥ ||